

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

ФАХОВИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ КОЛЕДЖ

Циклова комісія загальномедичних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор коледжу

Наталія ТВЕРДОХЛІБ

2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КУЛЬТУРОЛОГІЯ

Галузь знань 22 Охорона здоров'я

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 223 Медсестринство

(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма (для обов'язкових дисциплін) Сестринська справа

(назва освітньої програми)

Освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр

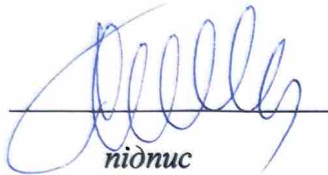
Київ 2025

Робоча програма з навчальної дисципліни «Культурологія» для здобувачів фахової передвищої освіти освітньої програми «Сестринська справа» спеціальності 223 Медсестринство

Розробник: СТОРОЖУК Ірина, викладач, кандидат історичних наук, доцент

Робочу програму погоджено:

Гарант освітньої програми «Сестринська справа»

підпис

Геннадій СЛОБОДЯНИК

Робочу програму розглянуто та схвалено на засіданні циклової методичної комісії загальномедичних дисциплін

Протокол від "28" 08 2017 року № 1

Голова циклової комісії Марія КОВАЛЬЧУК

1. Опис навчальної дисципліни (Розділи програми)

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо -кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Загальна кількість годин: 45 год.	Галузь знань - 22 «Охорона здоров'я»	Обов'язкова	
	Спеціальність: 223«Медсестринств» («Сестринська справа») Спеціалізація: «Медична сестра/медичний брат»	Рік підготовки:	
		I	I
		Семестр	
		II -й	
		Теоретичні: 10 год	
		Практичні 13 год.	
	Освітньо – кваліфікаційний рівень: фаховий молодший бакалавр	Самостійна робота 22 год.	
		Вид контролю: залік (II-й семестр)	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Предмет “Культурологія” має на меті розкрити перед студентами найважливіші закономірності складного процесу розвитку культури, вивчення здобутків української культури, яка тисячоліттями складалася на землі України. Дослідити взаємозв'язки і

взаємовплив української культури і культури народів світу, показати формування української національної свідомості й української ментальності.

Ця дисципліна передбачає дати студентам знання про духовні та естетичні цінності світової цивілізації, про культуру як багатопланове, суспільно-історичне явище з її специфічними нормами, жанрами, видами, напрямками.

Дисципліна “Культурологія” покликана сприяти збагаченню духовного світу студентів, вихованню вміння бачити і розуміти твори мистецтва, сприймати культуру як невід’ємну частину загального розвитку і становлення особистості.

Враховуючи специфіку медичних навчальних закладів, програма передбачає ознайомлення студентів із надбаннями вітчизняної та світової медичної науки. Медицина розглядається як складова частина світової культури, як своєрідний показник рівня розвитку людської цивілізації.

Викладання дисципліни повинно здійснюватися на основі принципів інтеграції, історизму, опори на творчий метод та пошукову роботу.

Після вивчення дисципліни **студенти повинні знати:**

- предмет, мету його вивчення, завдання і значення курсу;
- загальні відомості про культурний процес;
- особливості культурних епох, їхні духовні цінності та пріоритети;
- досягнення в різних галузях духовної культури;
- художні стилі і шедеври культури;
- види і жанри мистецтв, їхню мову;
- найважливіші етапи в розвитку медицини та видатних діячів української медичної культури;
- провідних діячів науки і культури, які визначають характер і особливості культури тієї чи іншої епохи;
- роль національної культури в утвердженні і розвитку незалежної України.

Студенти повинні вміти:

- аналізувати явища духовного життя, визначати природу різних жанрів художньої творчості й видів мистецтва, орієнтуватися в багатому світі духовної культури.
- розрізняти особливості світобачення кожної культурно-історичної епохи.
- аналізувати культурний розвиток України в різні історичні періоди, давати порівняльну характеристику вітчизняної та зарубіжної культури.
- збагачувати власну духовну культуру шляхом самоосвіти, систематично працювати над вдосконаленням культурно-освітніх знань.

Студенти мають бути поінформовані про:

- поняття, суть та значення культури, культурологію як науку, загальні тенденції розвитку світової культури, досягнення найвідоміших цивілізацій світу;
- загальні умови розвитку української культури в окремі історичні періоди, найважливіші досягнення національної культури відомих митців та діячів.

3. Компетентнісний потенціал предмета та програмні результати навчання

**Перелік основних компетентностей,
якими повинен оволодіти здобувач фахової передвищої освіти**

Інтегральна	Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній
-------------	--

компетентність	галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК 3. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.</p> <p>ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 7. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.</p>
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	<p>СК 1. Здатність до застосування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці.</p> <p>СК 2. Здатність до вміння задовольняти потреби пацієнта протягом різних періодів життя (включаючи процес умирання), шляхом обстеження, діагностики, планування та виконання медичних втручань, оцінювання результату та корекції індивідуальних планів догляду та супроводу пацієнта.</p> <p>СК 3. Здатність до самоменеджменту у професійній медичній діяльності.</p> <p>СК 4. Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати санітарно-просвітницьку роботу.</p> <p>СК 5. Здатність до динамічної адаптації та саморегуляції у важких життєвих і професійних ситуаціях з урахуванням механізму управління власними емоційною, мотиваційно-вольовою, когнітивною сферами.</p> <p>СК 6. Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям.</p> <p>СК 7. Здатність до вміння обирати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до законодавства.</p> <p>СК 8. Здатність до використання інформаційного простору та сучасних цифрових технологій в професійній медичній діяльності.</p>

	<p>СК 9. Здатність до використання сукупностей професійних навичок (умінь) при підготовці та проведенні діагностичних досліджень та застосовуванні дезінфікуючих і лікарських засобів у професійній діяльності.</p> <p>СК 10. Здатність до забезпечення безпеки пацієнта, дотримання принципів інфекційної та особистої безпеки, збереження здоров'я у процесі здійснення догляду, виконання маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги.</p> <p>СК 11. Здатність до застосування сукупностей втручань та дій для забезпечення пацієнту гідного ставлення, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.</p> <p>СК 12. Здатність до безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я (освіта впродовж життя).</p> <p>СК 13. Здатність до використання професійно профільованих знань, умінь та навичок для здійснення санітарно-гігієнічних і лабораторних досліджень, протиепідемічних та дезінфекційних заходів.</p> <p>СК 14. Здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології.</p> <p>СК 15. Здатність до здійснення профілактичних втручань, спрямованих на зменшення інфекційних захворювань серед дорослого та дитячого населення, зокрема вакцинацію згідно з календарем профілактичних щеплень та екстрену імунопрофілактику, включаючи її популяризацію</p>
--	--

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Теми	Кількість годин			
		Загальний обсяг	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
1	Культурологія як наука. Поняття про культуру	3	1	--	--
2	Культура Стародавнього світу	3	1	2	--
3	Культура стародавньої України	3	--	--	1
4	Культура Київської Русі	3	1	1	1
5	Культура Середньовіччя	3	1	1	2
6	Українська культура XIV — першої половини XVII ст.	3	--	--	2
7	Культура епохи Відродження	3	1	1	2
8	Культура Нового часу	3	1	1	2
9	Українська культура другої половини XVII—XVIII ст.	3	1	1	2
10	Українська культура XIX — поч. XX ст.	3	--	1	2
11	Зарубіжна культура XIX — поч. XX ст.	3	1	1	2
12	Культурний розвиток України в 20—30-х роках XX ст.	3	1	1	2
13	Зарубіжна культура 20—30-х років XX ст.	3	1	1	2
14	Розвиток української та зарубіжної культури в другій половині XX ст.	3		1	1
15	Відродження та перспективи розвитку української культури на сучасному етапі	3		1	1

	Усього	45	10	13	22
--	--------	----	----	----	----

ЗМІСТ

Тема 1. Вступ. Культурологія як наука. Поняття про культуру

ЛЕКЦІЯ

Культурологія як наука. Теорія культури. Поняття, структура та функції культури. Матеріальна та духовна культура. Філософські концепції культури. Релігійні основи світової культури. Поняття світової та національної культури. Медицина і медична культура як специфічна складова частина культури народу.

Первісна культура. Печерний живопис, глиняний посуд. Первісні вірування.

Тема 2. Культура Стародавнього світу

ЛЕКЦІЯ

Стародавні цивілізації Сходу. Культура Стародавнього Єгипту. Культура Месопотамії. Культура Стародавньої Індії та Стародавнього Китаю. Особливості культури Японії.

Культура Греції. Періоди грецької культури. Найвизначніші досягнення греків. Медицина. Гіппократ. Особливості римської культури. Культура країн доколумбової Америки.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ

Стародавні цивілізації Сходу. Культура Стародавнього Єгипту. Культура Месопотамії. Культура Стародавньої Індії та Стародавнього Китаю. Особливості культури Японії.

Культура Греції. Періоди грецької культури. Найвизначніші досягнення греків. Медицина. Гіппократ. Особливості римської культури. Культура країн доколумбової Америки.

Студенти повинні знати про:

- шумеро-аккадську цивілізацію, вавилонську культуру, писемність, наукові знання Месопотамії;
- медичні знання, архітектуру, єгипетську цивілізацію, систему землеробства, математичні, астрономічні знання, медицину, архітектуру Єгипту, піраміди;
- харабську цивілізацію, веди, самобутність індійської культури;
- найдавніші цивілізації Китаю, винаходи, астрономічні, математичні та медичні знання;
- кріто-мікенську культуру;
- періоди грецької культури, скульптуру, архітектуру, форми правління, науку, античну філософію;
- римських діячів, скульптуру Риму, пам'ятки архітектури.

Тема 3. Культура стародавньої України

САМОСТІЙНА РОБОТА

Найдавніші культури на території України. Трипільська культура. Культура скіфів, сарматів. Грецька колонізація Північного Причорномор'я. Розвиток слов'янської культури на території

України.

Тема 4. Культура Київської Русі

ЛЕКЦІЯ

Розвиток писемності. Літописи. Нестор. Стан освіти. Християнство і його вплив на культуру Київської Русі. Література Русі. Архітектура Київської Русі. Іконопис, фрески, мозаїка. Медичні знання.

Місце і роль культури Київської Русі у світовій та вітчизняній культурі.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ

Розвиток писемності. Літописи. Нестор. Стан освіти. Християнство і його вплив на культуру Київської Русі. Література Русі. Архітектура Київської Русі. Іконопис, фрески, мозаїка. Медичні знання.

Місце і роль культури Київської Русі у світовій та вітчизняній культурі.

Студенти повинні знати про:

— трипільську культуру, грецькі міста-держави, писемність, літературу, наукові знання Київської Русі, пам'ятки архітектури, мозаїку, фрески.

Тема 5. Культура Середньовіччя

ЛЕКЦІЯ

Культура Візантії. Суспільний лад. Церковна організація. Представники богословської та наукової думки. Візантійська архітектура. Іконописна школа.

Середньовічна культура та її досягнення. Вплив католицької церкви на розвиток культури, медицини. Схоластика. Ф. Аквінський, Р. Бекон, Ібн-Сіна.

Виникнення університетів. Архітектура Середньовіччя, Романський та Готичний стиль.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ

Культура Візантії. Суспільний лад. Церковна організація. Представники богословської та наукової думки. Візантійська архітектура. Іконописна школа.

Середньовічна культура та її досягнення. Вплив католицької церкви на розвиток культури, медицини. Схоластика. Ф. Аквінський, Р. Бекон, Ібн-Сіна.

Виникнення університетів. Архітектура Середньовіччя, романський та готичний стиль.

Студенти повинні знати про:

— суспільне життя у Візантії, правову систему, освіту, пам'ятки архітектури Візантії;

— схоластику, середньовічні університети, рицарську культуру, світогляд, героїчний епос;

— романську та готичну архітектуру.

Тема 6. Українська культура XIV — першої половини XVII ст.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Умови культурного розвитку України в складі Литовсько-Руської та Польської держав,

втрата українцями своєї культурної еліти. Значення козацтва в культурному поступі українського народу. Церковні братства та їхня культурно-просвітня діяльність. Острозька Академія та Києво-Могилянський колегіум. К. Острозький, П. Могила, І. Вишенський. “Пересопницьке Євангеліє”.

Виникнення книгодрукування. І. Федоров.

Архітектура та іконопис в Україні XIV—XVI ст. Російські іконописці. А. Рубльов.

Студенти повинні знати про:

- братства, братські школи, Острозьку академію, Києво-Могилянський колегіум, П. Могилу;
- літературу, книгодрукування, “Апостол”, “Острозьку Біблію”, “Пересопницьке Євангеліє”;
- замки, церковну архітектуру.

Тема 7. Культура епохи Відродження

ЛЕКЦІЯ

Особливості культури епохи Відродження та її гуманістичний зміст. Наукові відкриття епохи Відродження, Х. Колумб, М. Коперник. Гуманізм і медицина, А. Везалій. Література. Данте Аліг’єрі, Ф. Рабе, В. Шекспір, М. де Сервантес. Раннє Відродження в Італії. Мистецтво Високого Відродження: Леонардо да Вінчі, Рафаель, Мікеланджело, Тиціан. Особливості Відродження в інших країнах. П. Брейгель, А. Дюрер.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ

Особливості культури епохи Відродження та її гуманістичний зміст. Наукові відкриття епохи Відродження, Х. Колумб, М. Коперник. Гуманізм і медицина, А. Везалій. Література. Данте Аліг’єрі, Ф. Рабе, В. Шекспір, М. де Сервантес. Раннє Відродження в Італії. Мистецтво Високого Відродження: Леонардо да Вінчі, Рафаель, Мікеланджело, Тиціан. Особливості Відродження в інших країнах. П. Брейгель, А. Дюрер.

Студенти повинні знати про:

- гуманізм, письменників-гуманістів, наукові відкриття, книгодрукування;
- періоди Відродження, Джотто, Мазаччо, Донателло, Сандро Ботічеллі, Леонардо да Вінчі, Мікеланджело, Тиціана, Яна ван Ейка, П. Брейгеля, А. Дюрера.

Тема 8. Культура Нового часу

ЛЕКЦІЯ

Наукові відкриття. Реформація. Просвітництво. Французькі просвітителі. Література. Вплив просвітницьких ідей на літературу. Ж. Мольєр, Ж.-Ж. Руссо, Д. Дефо, Д. Свіфт. Стилi художньої культури: бароко і класицизм. Мистецтво. Л. Берніні, Е. Греко, Д. Веласкес, П. Рубенс, Рембрандт.

Неперевершені майстри музичного мистецтва: Г. Гендель, Й.-С. Бах, Й. Гайдн, К. Глюк, Л. ван Бетховен, В.-А. Моцарт.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ

Наукові відкриття. Реформація. Просвітництво. Французькі просвітителі. Література. Вплив просвітницьких ідей на літературу. Ж. Мольєр, Ж.-Ж. Руссо, Д. Дефо, Д. Свіфт.

Стилі художньої культури: барокко і класицизм. Мистецтво. Л. Берніні, Е. Греко, Д. Веласкес, П. Рубенс, Рембрандт.

Неперевершені майстри музичного мистецтва: Г Гендель, Й.-С. Бах, Й. Гайдн, К. Глюк, Л. ван Бетховен, В.-А. Моцарт.

Студенти повинні знати про:

- наукові відкриття, І. Кеплера, В. Гарвея, П. Фермц;
- раціоналізм, емпіризм, французьких просвітителів, бароко, класицизм, Л. Берніні, М. да Караваджо, Е. Греко, Д. Веласкеса, П. Рубенса, Рембрандта;
- музичне мистецтво.

Тема 9. Українська культура другої половини XVII—XVIII ст.

ЛЕКЦІЯ

Загальні умови розвитку української культури в другій половині XVII—XVIII ст. Освіта, книгодрукування, література. Наукова та громадська діяльність І. Гізеля, Д. Туптала, Ст. Яворського, Ф. Прокоповича, І. Галятовського.

Козацьке бароко. Живопис. Д. Левицький, В. Боровиковський. Церковний живопис. Театр. Музика М. Березовський, А. Ведель, Д. Бортнянський. Література. Г. Сковорода.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ

Загальні умови розвитку української культури в другій половині XVII—XVIII ст. Освіта, книгодрукування, література. Наукова та громадська діяльність І. Гізеля, Д. Туптала, Ст. Яворського, Ф. Прокоповича, І. Галятовського.

Козацьке бароко. Живопис. Д. Левицький, В. Боровиковський. Церковний живопис. Театр. Музика М. Березовський, А. Ведель, Д. Бортнянський. Література. Г. Сковорода.

Студенти повинні знати про:

- Києво-Могилянську академію, Р. Заборовського, Д. Ростовського, Ф. Прокоповича, Г. Сковороду;
- ктиторський портрет, “парсуну”, оформлення іконостасів;
- Й. Конзелевича, козацькі літописи, М. Дилецького, М. Березовського, Д. Бортнянського, козацьке бароко, Й. Шеделя, С. Ковніра, І. Григоровича-Барського;
- Андріївську церкву, собор Святого Юра;
- вертеп, водевіль, шкільну драму.

Тема 10. Українська культура XIX — початку XX ст.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ

Історичні обставини розвитку української культури. Нова національна інтелігенція та її культуротворча робота (І. Котляревський, М. Костомаров, П. Куліш, П. Чубинський, П. Житецький, П. Юркевич, С. Подолинський, М. Драгоманов).

Т.Г. Шевченко і культурне самоствердження нації. Освіта. Наукові знання.

Медицина в Україні в XIX — на початку XX ст. (В. Данилевський, І. Савченко, П. Перемешко, М. Гамалія, М. Пирогов).

Література: М. Вовчок, П. Мирний, М. Коцюбинський, Л. Українка, І. Франко.

Драматургія і театр: І. Карпенко-Карий, М. Кропивницький, М. Заньковецька.

Музика: М. Лисенко, П. Ніщинський, С. Крушельницька, М. Леонтович, С. Гулак-

Артемовський.

Образотворче мистецтво й архітектура: К. Трутовський, М. Пимоненко, М. і О. Мурашки, С. Васильківський. І. Труш, Ф. Кричевський, О. Кульчицька, О. Щусев, В. Городецький.

Студенти повинні знати про:

- українське національне відродження, діяльність нової української інтелігенції, “Енеїду” І. Котляревського, М. Костомарова, Харківський університет, Т. Осиповського, М. Остроградського, М. Максимовича, Гімназію вищих наук у Ніжині, Київський університет, Шевченка-художника, “Руську трійцю”;
- романтизм, архітектуру, містобудування, А. Меленського, В. Беретті, реалізм;
- громади, просвіти, П. Куліша, Валуєвський циркуляр, Емський указ, офорт.

Тема 11. Зарубіжна культура XIX — поч. XX ст.

ЛЕКЦІЯ

Розвиток науки. Відкриття. Філософська думка. Головні напрями літератури: романтизм, реалізм, натуралізм, символізм.

Живопис: класицизм, романтизм, імпресіонізм. Ж.-Л. Давид, Ф. Гойя, Е. Делакруа, К. Моне, Е. Мане, О. Ренуар, Е. Дега.

Музика: Ф. Шуберт, Д. Верді, Ф. Ліст, П. Чайковський, К. Дебюсі, С. Рахманінов, К. Сен-Санс, Ф. Шаляпін.

Зародження кінематографа. Брати Люм'єри.

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Розвиток науки. Відкриття. Філософська думка. Головні напрямки літератури: романтизм, реалізм, натуралізм, символізм.

Живопис: класицизм, романтизм, імпресіонізм. Ж.-Л. Давид, Ф. Гойя, Е. Делакруа, К. Моне, Е. Мане, О. Ренуар, Е. Дега.

Музика: Ф. Шуберт, Д. Верді, Ф. Ліст, П. Чайковський, К. Дебюсі, С. Рахманінов, К. Сен-Санс, Ф. Шаляпін.

Зародження кінематографа. Брати Люм'єри.

Студенти повинні знати про:

- клітинну теорію, еволюційну теорію, електричний струм, відкриття телеграфу, радіо, телефону, Т. Едісона, В. Рентгена, А. Нобеля, Г. Гегеля, Е. Канта, К. Маркса, Л. Фейєрбаха, Ф. Ніцше;
- класицизм, реалізм, імпресіонізм, натуралізм, академізм, постімпресіонізм.

Тема 12. Культурний розвиток України в 20—30-х роках XX ст.

ЛЕКЦІЯ

Події 1917 р. в Російській імперії та їх вплив на культурний розвиток України. Відродження української культури в період “українізації”. Література. Новаторське сценічне мистецтво. Лесь Курбас. Становлення української кінематографії. О. Довженко. Оновлення образотворчого мистецтва. М. Бойчук і його школа. Розвиток культури на західноукраїнських землях: О. Теліга, О. Ольжич.

Розвиток української науки (М. Грушевський, І. Огієнко, В. Вернадський, М. Яворський,

С. Єфремов, М. Василенко).

Утвердження тотального партійного диктату над культурою. Боротьба з націонал-ухильництвом. "Розстріляне відродження". Розгром УАН.

Культурно-просвітницька діяльність української еміграції в 20—30 роках.

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Події 1917 р. в Російській імперії та їх вплив на культурний розвиток України. Відродження української культури в період "українізації". Література. Новаторське сценічне мистецтво. Лесь Курбас. Становлення української кінематографії. О. Довженко. Оновлення образотворчого мистецтва. М. Бойчук і його школа. Розвиток культури на західноукраїнських землях: О. Теліга, О. Ольжич.

Розвиток української науки (М. Грушевський, І. Огієнко, В. Вернадський, М. Яворський, С. Єфремов, М. Василенко).

Утвердження тотального партійного диктату над культурою. Боротьба з націонал-ухильництвом. "Розстріляне відродження". Розгром УАН.

Культурно-просвітницька діяльність української еміграції в 20—30 роках.

Студенти повинні знати про:

— боротьбу з неписьменністю, "українізацію", ВУАН, Д. Заболотного, М. Крилова, Д. Багалія, М. Хвильового, М. Куліша, О. Телігу, О. Ольжича;

— пролеткульт, ВАПЛІТЕ, неокласиків, театр "Березіль", О. Курбаса, "Землю" О. Довженка, Н. Ужвій, А. Бучму, М. Бойчука, "розстріляне відродження".

Тема 13. Зарубіжна культура 20—30-х років ХХ ст.

ЛЕКЦІЯ

Особливості культури ХХ ст. Філософські концепції та їх вплив на громадське та культурне життя (марксизм, фрейдизм, екзистенціалізм).

Розвиток освіти, науки та техніки. Ядерна фізика. Психологія. Література.

Модернізм. Характеристика модерністських напрямків. Фовізм, кубізм, абстракціонізм, сюрреалізм. Творчість А. Матісса, П. Пікассо, К. Малевича, В. Кандінського, С. Далі.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ

Особливості культури ХХ ст. Філософські концепції та їх вплив на громадське та культурне життя (марксизм, фрейдизм, екзистенціалізм).

Розвиток освіти, науки та техніки. Ядерна фізика. Психологія. Література.

Модернізм. Характеристика модерністських напрямків. Фовізм, кубізм, абстракціонізм, сюрреалізм. Творчість А. Матісса, П. Пікассо, К. Малевича, В. Кандінського, С. Далі.

Студенти повинні знати про:

— розвиток науки, ядерну фізику, Е. Резерфорда, Н. Бора, течії модернізму, авангардизм.

Тема 14. Розвиток української та зарубіжної культури в другій половині ХХ ст.

ЛЕКЦІЯ

Сучасна зарубіжна література: Ф. Моріак, О. Солженіцин, Л. Арагон, В. Фолкнер.

Музика: П. Домінго, Л. Паваротті, Р. Растропович. Молодіжна музика: "Бітлз", Рок-

революція.

Театр: М. Захаров, театр “Ла-Скала”, Б.Брехт.

Живопис і скульптура: І. Глазунов, Ернест Неізвестний.

Кінематографія: І. Бергман, А. Вайда, Ф. Фелліні, М. Михалков.

Українська культура повоєнного періоду. Посилення партійного контролю над духовним життям суспільства в другій половині 40-х років. Література 60-х рр. Творчість Л. Костенко, Д. Павличка, І. Драча, М. Вінграновського, В. Стуса та ін.

Розвиток українського кінематографа (С. Параджанов, І. Миколайчук). Театр: Н. Ужвій, А. Бучма, Г. Юра.

Музика: Л. Ревуцький, В. Лятошинський, Б. Руденко, Є. Мірошніченко, В. Івасюк, Д. Гнатюк.

Основні напрями розвитку медицини в Україні. Діяльність О. Богомольця, В. Філатова, О. Амосова.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ

Сучасна зарубіжна література: Ф. Моріак, О. Солженіцин, Л. Арагон, В. Фолкнер.

Музика: П. Домінго, Л. Паваротті, Р. Растропович. Молодіжна музика: “Бітлз”, Рок-революція.

Театр: М. Захаров, театр “Ла-Скала”, Б.Брехт.

Живопис і скульптура: І. Глазунов, Ернест Неізвестний.

Кінематографія: І. Бергман, А. Вайда, Ф. Фелліні, М. Михалков.

Українська культура повоєнного періоду. Посилення партійного контролю над духовним життям суспільства в другій половині 40-х років. Література 60-х рр. Творчість Л. Костенко, Д. Павличка, І. Драча, М. Вінграновського, В. Стуса та ін.

Розвиток українського кінематографа (С. Параджанов, І. Миколайчук). Театр: Н. Ужвій, А. Бучма, Г. Юра.

Музика: Л. Ревуцький, В. Лятошинський, Б. Руденко, Є. Мірошніченко, В. Івасюк, Д. Гнатюк.

Основні напрями розвитку медицини в Україні. Діяльність О. Богомольця, В. Філатова, О. Амосова.

Студенти повинні знати про:

— постмодернізм, концептуалізм, рок-музику, поп-музику, поп-арт, “Жданівщину”, космополізм, К. Данькевича;

— Г. Жуковського, Б. Лятошинського, В. Івасюка, Ю. Ілленка, Л. Осику, А. Роговцеву, Т. Яблонську, К. Білокур, Є. Мірошніченко, Н. Матвієнко, С. Ротару, Т. Петриненка, М. Стельмаха, М. Бажана, П. Загребельного.

Тема 15. Відродження та перспективи розвитку української культури на сучасному етапі

ЛЕКЦІЯ

Проголошення незалежної Української держави і заходи щодо розбудови її культурного життя. Роль національної культури в утвердженні й розвитку незалежної держави. Національна тематика в літературі, образотворчому мистецтві, музиці в 90-х роках ХХ ст. В. Базилевський, В. Міняйло, І. Жиленко, Р. Іванченко, Н. Яремчук, Д. Петриненко, О. Бійма, В. Яворівський, А. Солов'яненко, Б. Ступка.

Відродження релігійного життя.

Боротьба за культурно-мовне відродження. Товариство української мови ім. Т.Г. Шевченка. Складності і перспективи сучасного культурного будівництва.

Діяльність української демократичної інтелігенції щодо відродження національної культури.

Культурне життя української діаспори далекого і ближнього зарубіжжя.

Студенти повинні знати про:

- діаспору, менталітет, толерантність, релігійне життя;
- розвиток освіти в Україні, вищі навчальні заклади;
- кіномистецтво в Україні;
- сучасну українську літературу, естрадне мистецтво.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ СКЛАДАННЯ ДИФЕРЕНЦІЙНОГО ЗАЛІКУ

1. Предмет, поняття, структура та функції культури.
2. Порівняльна характеристика філософських концепцій культури.
3. Первісна культура. Особливості виникнення і становлення.
4. Роль релігії в становленні світової культури.
5. Культура Стародавнього Китаю та Японії.
6. Культура Стародавнього Єгипту.
7. Загальна характеристика арабо-мусульманської культури.
8. Культура Стародавньої Греції та Стародавнього Риму.
9. Культура Латинської Америки доколумбових цивілізацій і вплив колонізації на культуру Латинської Америки.
10. Культура Стародавньої Індії.
11. Культура племен і народів, що проживали на території України в стародавні часи.
12. Культура дохристиянської Русі.
13. Вплив християнства на культуру Русі.
14. Основні досягнення давньоруської культури.
15. Особливості європейської культури епохи Середньовіччя. Вплив релігії на культуру цього періоду.
16. Гуманістичний зміст культури епохи Відродження.
17. Найвизначніші шедеври культури епохи Відродження.
18. Загальна характеристика Реформації. Сутність і значення Реформації для європейської культури.
19. Особливості культурно-історичного процесу в Україні в XIV — першій половині XVII ст.
20. Загальна характеристика епохи Просвітництва в Європі. Просвітництво на Україні.
21. Українська культура в другій половині XVII—XVIII ст.
22. Вплив діяльності Тараса Шевченка на культурне життя в Україні.
23. Роль культури у формуванні національної свідомості українського народу в XIX ст. Провідні діячі української культури цього періоду.
24. Напрямки літератури XIX ст.
25. Головні напрямки мистецтва XIX — початку XX ст.
26. Особливості культури XX ст.
27. Головні напрямки мистецтва 20—30 роках XX ст.
28. Історичні умови розвитку української культури в XX ст.
29. Українське Відродження в 20-х роках XX ст.
30. Згубний вплив тоталітарної системи на розвиток української культури.
31. “Шестидесятники” та їхня роль у розвитку національної культури.
32. Провідні діячі українського мистецтва XX ст., їхня творчість і значення для світової культури.
33. Культура рідного краю.
34. Особливості розвитку сучасної світової культури.
35. Релігії XX ст., закономірності розвитку і функціонування.
36. Наука XX ст.: видатні зарубіжні й українські вчені.
37. Закономірності розвитку сучасного світового та українського мистецтва.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Яковенко Н. М. *Вступ до культурології*. – Київ: Критика, 2021.
2. Семашко О. М. *Культурологія: теорія та історія культури*. – Київ: Знання, 2022.
3. Гончаренко С. У. *Культурологія: навчальний посібник*. – Київ: Медицина, 2023.
4. *Культурологія: підручник для студентів закладів фахової передвищої освіти*. – Київ: Центр учбової літератури, 2022.

Додаткова

5. Eagleton T. *The Idea of Culture*. – Oxford: Blackwell, 2021.
6. Williams R. *Culture and Society*. – London: Verso, 2022 (оновлене видання).
7. Hofstede G. *Culture's Consequences*. – Thousand Oaks: SAGE, 2021.
8. Бойко О. Д. *Історія української культури*. – Київ: Академія, 2022.
9. Кравець В. І. *Культурологія України: традиції та сучасність*. – Львів: ЛНУ, 2023.

Інформаційні ресурси

10. Міністерство освіти і науки України – <https://mon.gov.ua>
11. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua>
12. ЮНЕСКО – <https://www.unesco.org>
13. Репозитарії ЗВО України (зокрема Poltava State Medical University) – <https://repository.pdmu.edu.ua>